

**UCHWAŁA NR XXXVIII/252/2018
RADY GMINY W TRZEBIECHOWIE**

z dnia 17 października 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994) w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Trzebiechów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Anna Dunajska

Załącznik do uchwały Nr XXXVIII/252/2018

Rady Gminy w Trzebiechowie

z dnia 17 października 2018 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

1. Wstęp

Program wspierania rodziny na lata 2018-2020 oparty jest na wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb publicznych, organizacji, a także innych środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych w związku z poszanowaniem praw człowieka i praw dziecka. Podstawowym narzędziem działania systemu wspierania rodziny jest praca z rodziną. Jest ona ważna od momentu przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności oraz niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce poważny kryzys, zagrażający dobru dziecka. Rodzina, w wyniku podjętej z nią pracy powinna osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone. Program Wspierania Rodziny adresowany jest do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a jego celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania tej funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania w ramach Programu skierowane są do całych rodzin, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostało poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania poprzez nią funkcji opiekuńczych.

Zgodnie z przyjętym programem wyznaczono zadania, których celem głównym jest wspieranie rodzin mających problemy z wypełnianiem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcyjności rodzin; celami szczegółowymi zaś zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny oraz zapobieganie powstawaniu w rodzinach sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Rodzina to podstawowa grupa społeczna, która początkuje wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Rodzina jest instytucją, która prowadzi do kształtowania tożsamości i postaw młodego człowieka. To właśnie w niej rodzi się hierarchia wartości, kodeks postępowania, kształtuje się kręgosłup moralny dzieci i młodzieży. Dlatego nawet niewielkie zaburzenie może powodować destabilizację w rodzinie. Destrukcyjne przerwanie łańcucha więzi rodzicielsko-opiekuńczych prowadzi do zakłócenia relacji międzyludzkich. Rodzina dla każdego człowieka powinna być docelową przystanią, wskaźnikiem, drogowskazem, który podpowie, w którą stronę się kierować. Rodzina kształtuje ludzkie postawy i nadaje sens egzystencji człowieka. Z domu wynosi się własne przyzwyczajenia, nawyki, zachowania i etyczne odniesienia.

Oslabienie rodziny zarówno w sferze materialno-bytowej, jaki w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa i instytucji samorządowych. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami osób. W związku z tym Gmina od lat prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami.

2. Podstawa prawna:

Gminny Program Wspierania Rodziny w Trzebiechowie na lata 2018-2020 realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy;

3. Struktura demograficzno-socjalna gminy, zakres pomocy rodzinom

W 2017 roku ze świadczeń z pomocy społecznej skorzystało 148 rodzin (w tym 413 osób w rodzinach) na ogólną liczbę mieszkańców gminy, która wynosi 3300 osób.

Głównymi powodami przyznania świadczeń z pomocy społecznej w 2017 r. były:

- bezrobocie – 71 rodzin (124 osób)
- niepełnosprawność – 56 (124)
- długotrwała choroba – 38 (92 osoby)
- niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 122 rodziny (378 osób)
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 31 rodzin (151 osoby)
- alkoholizm – 49 rodzin (82 osób).
- ubóstwo – 120 rodzin (319 osób)

Przyczyny udzielonej pomocy mogą wystąpić w danej rodzinie więcej niż raz. Pomoc udzielana była w formie pieniężnej, rzeczowej oraz w formie usług na podstawie decyzji administracyjnej.

W roku 2017 pracę socjalną świadczone dla 148 rodzin (413 osób w rodzinach), w tym tylko pracę socjalną dla 41 rodzin (92 osób w rodzinach). W codziennej działalności współpracujemy przede wszystkim z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rejonowym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem interdyscyplinarnym, Policją, Ośrodkiem Zdrowia, Gminnym Ośrodkiem Kultury oraz szkołami z terenu gminy.

W roku 2017 tut. ośrodek zatrudniał jedną asystentkę rodziny na umowę zlecenie (równoważną etatowi) przez okres 7 miesięcy. Wsparciem objęto łącznie 5 rodzin (o 2 mniej niż w roku 2016), w których znajdowało się łącznie 18 dzieci.

W 2017 r. wsparciem objęto łącznie 5 rodzin (w roku 2016 wsparciem objęto 7 rodzin).

Wybrane problemy występujące w rodzinach objętych asystenturą :

- Rodziny u których występuje problem alkoholowy – 4
- Rodziny u których występuje niezaradność życiowa – 5
- Rodziny u których jest przydzielony kurator – 4
- Rodziny w których występuje agresja i przemoc - 3
- Rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej – 5
- Rodziny u których występuje problem bezrobocia – 4
- Rodziny u których występuje niepełnosprawność – 3
- Rodziny starające się o powrót dziecka do domu – 2
- Rodziny, które powróciły do rodziny biologicznej – 1
- Rodziny chętnie podejmujące współpracę z asystentem – 4
- Rodziny niechętnie do współpracy – 1
- Rodziny którym udzielono porad w ramach programu „za życiem” - 0

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą GOPS w 2017 r.

rodziny	liczba rodzin
z dziećmi do 18 r. ż.	79
wielodzietne	24
niepełne	20

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą GOPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie w 2017r.

liczba dzieci w rodzinie

	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 i więcej dzieci
liczba rodzin	29	26	17	3	2	2	0

Część dzieci z rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (w 2017 r. – 39 dzieci w wieku przedszkolnym, 89 dzieci w wieku szkolnym (do ukończenia gimnazjum) oraz 19 uczniów szkół ponadgimnazjalnych i osób dorosłych), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co roku wysyła ok. 20 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym na kolonie letnie finansowane ze środków za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina ponosi wydatki w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku i 50 % w trzecim i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W roku 2017 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiechowie wydatkował na ten cel 1355,40 zł (2 dzieci umieszczonych w pieczy).

4. Asystent rodziny

Centralne miejsce w gminnym systemie wspierania rodziny zajmuje asystent rodziny. W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej zleca przeprowadzenie w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przekazuje kwestionariusz wywiadu asystentowi rodziny, który podejmuje pracę z tą rodziną.

Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Obecnie w Ośrodku zatrudniony jest jeden asystent rodziny (umowa zlecenie).

Od 1 stycznia 2017 r. został poszerzony zakres pracy asystenta rodziny, któremu przypisano zadania mające na celu kompleksowe wsparcie, wynikające z połączenia zadań asystenta rodziny na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny z ustawą i Programem „Za życiem”. Ustawa „Za życiem” określa m.in. uprawnienia do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2017 r. z jednorazowego świadczenia skorzystała jedna osoba.

5. Adresaci programu:

1. Rodziny z terenu gminy Trzebiechów ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin dotkniętych problemami ubóstwa, przemocy, uzależnień lub niepełnosprawności.
2. Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.
3. Rodziny wspierające, których głównym zadaniem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze bezrobociem, niezaradnością życiową związaną z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz uzależnieniami. Problemy te przyczyniają się do znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspakajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi m. in. do niepowodzeń szkolnych, izolacji społecznej oraz wchodzenia w konflikty z prawem. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze życia.

6. Cele i zadania

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin mających problemy z wypełnianiem swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcyjności rodzin.

Cel szczegółowy 1.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

zadania	wskaźniki realizacji działań	Realizator
1) praca socjalna z rodzinami zagrożonymi problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	- liczba rodzin objętych pracą socjalną	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej zagrożonym rodzinom	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin objętych pomocą	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy
3) objęcie programem dożywianiem dzieci wymagających wsparcia	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z zasiłków celowych na żywność	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd gminy, Zespół edukacyjny, przedszkole
4) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówka zdrowia
5) zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej	- liczba osób dorosłych i dzieci przebywających w placówkach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Policja
6) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na opłacenie pobytu dzieci w placówkach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy
7) objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalnym poradnictwem	- ilość godzin bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy
8) doskonalenie zawodowe pracowników zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie	- liczba szkoleń, - liczba przeszkolonych pracowników	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy
9) wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym: wspieranie uczniów uzdolnionych oraz niepełnosprawnych, pomoc materialna dla uczniów (stypendia, zasiłki, dofinansowanie do imprez szkolnych), realizowanie przez szkoły programów profilaktycznych oraz edukacyjno-wychowawczych, prowadzenie świetlic szkolnych oraz dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów z problemami w nauce, organizacja czasu	- liczba uczniów pobierających stypendia, - kwota wypłaconych świadczeń, -liczba programów profilaktycznych i edukacyjno-wychowawczych, - liczba prowadzonych świetlic, - liczba godzin	Zespół edukacyjny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy

wolnego	dodatkowych zajęć wyrównawczych, -liczba dzieci korzystających z organizacji czasu wolnego	
---------	---	--

Cel szczegółowy 2.

Zapobieganie powstawaniu w rodzinach sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

zadania	wskaźniki realizacji działań	Realizator
1) współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	- liczba rodzin objętych działaniami - liczba i rodzaj działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, policja, sądy
2) współpraca z gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zespołem interdyscyplinarnym,	- liczba rodzin objętych działaniami - liczba i rodzaj działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny
3) wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia	- liczba i rodzaj działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, placówki oświatowe
4) zapewnienie dostępności specjalistycznego poradnictwa oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	- liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy,
5) działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektów aktywnej integracji	- liczba osób i rodzin objętych projektem - liczba osób objętych kontraktami socjalnymi - liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe - liczba osób, które podjęły zatrudnienie w trakcie udziału w projekcie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy
6) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	- liczba rodzin objętych monitorowaniem	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA

7. Zasoby gminy

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiechowie
- Urząd Gminy,
- Trzebiechowski Ośrodek Kultury,
- Biblioteka gminna,
- Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie,
- Przedszkole w Swarzynicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół interdyscyplinarny
- Posterunek Policji,
- Ośrodek zdrowia,
- Organizacje pozarządowe (*Caritas*).

8. Źródła finansowania programu:

- środki własne Gminy
- dotacje z budżetu państwa
- środki pozabudżetowe (w tym środki unijne).

9. Zagrożenia mogące mieć wpływ na realizację programu:

1. Niechęć rodzin do podjęcia współpracy z asystentem rodziny, która może przejawiać się brakiem podejmowania działań ze strony poszczególnych członków rodzin niezbędnych do realizacji opracowanego wspólnie planu pracy z rodziną, który ma na celu poprawę ich funkcjonowania w środowisku.

2. Brak wystarczających środków finansowych na zatrudnienie asystenta rodziny i podnoszenie jego kwalifikacji, brak środków na zatrudnienie profesjonalnych doradców (prawników, psychologów itp.).

3. Braki w infrastrukturze socjalnej i braki kadrowe służb społecznych działających na terenie gminy Trzebiechów.

8. Monitorowanie programu:

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiechowie. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy sprawozdań z realizacji Programu, sporządzanych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Uzasadnienie

Zgodne z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Art. 179 ust. 2 ustawy wskazuje, że programy uchwalane są przez radę gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny. Program określa kierunki działań w zakresie wspierania rodzin sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu gminy Trzebiechów na lata 2018-2020.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.